

складні новини слід зробити дохідливими та ілюструвати їх за допомогою прикладів, порівнянь.

Різні рівні близькості сприйняття продиктовані тим, наскільки людині знайома ситуація чи територія, про яку йдеться в новині, наскільки подія близька у психологічному або просторовому плані.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вайшенберг Зіґфрід. Новинна журналістика: Навчальний посібник. заг. ред. В. Ф. Іванова. К.: Академія Української Преси, 2011. 262 с.
2. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. 2-ге вид, перероб. і допов. Львів: ПАІС, 2004. С.158.
3. Мазаний В. Біобібліографічний покажчик. В. Мазаний. Волинські обереги, 2023. 628 с.
4. Мазаний В. Журналістика інформаційного агентства: Навчальний посібник. Волинські обереги, 2022. 420 с.
5. Мазаний В. Стан зберігання ядерного палива на Рівненській атомній електростанції перевірила інспекція Міжнародного агентства [Електронний ресурс]. Укрінформ: [сайт]. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1568272-stan_zberigannya_yadernogo_paliva_na_rivnenskiy_atomniy_
6. Методологія моніторингу професійних стандартів журналістики. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/metodolohiia-monitorynhu-profesiynukh-standartiv-zhurnalistyky-i28318>.
7. Укрінформ: Агентство. Про нас [Електронний ресурс]. URL: https://www.ukrinform.ua/info/about_agency.html. Дата доступу: 10.08. 2023.
8. Укрінформ: Головна [Електронний ресурс]. <https://www.ukrinform.ua/>. Дата доступу 15.08. 2023.
9. УНІАН: Головна. Правила користування сайтом [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.unian.ua/static/siterules>. Дата доступу: 16.08.2023.

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА ФОРМА ФУНКЦІОНУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ: СОЦІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Пришляк А.

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності «Соціальна робота»*

Мітіна С. В.

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології, соціальної роботи та педагогіки
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*

Наразі Україна перебуває у надскладній соціально-політичній ситуації, що провокує загострення багатьох суспільних проблем. В таких умовах для суспільства та держави важливим є утримання громадськості в стані, що дозволить ефективно протистояти критичним ситуаціям, а, отже, дієве сформоване громадянське суспільство відіграє одну із вирішальних ролей сьогодення.

Існують різні наукові підходи щодо осмислення ідеї громадянського суспільства, в яких воно представлено як «організм», «тип суспільства», «суспільний лад» чи

«соціальна система». Об'єднує науковців те, що це суспільство вільних громадян, а держава присутня як сторона, що з ним взаємодіє [2].

Соціологи нині послуговуються системними уявленнями про громадську думку як сучасний феномен суспільного буття. Широко використовується аналіз процесів зародження, формування та функціонування громадської думки політологами, а розширення кругозору про особливості соціологічного вимірювання громадської думки та її використання в процесі ухвалення управлінських рішень вже давно стало звичним як для практиків, та і для теоретиків суспільних наук. Проте, кожен напрям використовує свій аспект функціонування громадської думки.

Так, аналіз процесу комунікації суспільства в соціальній психології істотно відрізняється від розгляду його в інших науках – інформатиці, політології, соціології, журналістиці. Для соціального психолога процес комунікації – це не механічна трансляція інформації від передавача приймачеві, а стосунки між двома суб'єктами, які однаково активно беруть участь у формуванні інформаційного потоку. Громадську думку розглядають як особливий стан суспільної свідомості, що виражає домінантне відношення, позицію з приводу актуальних суспільно значимих питань [1]. Соціологічне дослідження натомість – як науковий спосіб ідентифікації громадської думки.

Громадська думка – один із визначальних чинників громадянського суспільства, а інститути громадської думки та демократії – поняття значною мірою взаємозумовлені і тісно взаємопов'язані, ефективний розвиток одного з них обов'язково позитивно відображається на розвиткові іншого [6].

Існує тісний зв'язок громадської думки з іншими формами масової свідомості – настроєм, установкою, знаннями тощо. На процес зародження громадської думки досить сильно впливають прийняті конкретним суспільством соціальні норми, традиції, звичаї тощо.

Наразі для України надзвичайно актуально поняття про соціальну ідентифікацію та ідентичність, а суб'єктивний та атрибутивний підходи до ідентифікації громадської думки широко застосовуються як держорганами, так і громадськими організаціями, в тому числі волонтерськими рухами й навіть офіційними підрозділами сектору безпеки.

Можливість реалізації громадською думкою своєї соціальної функції залежить від рівня її інституціоналізації, завдяки якій складається і зберігається соціальна структура між суб'єктами, оскільки соціальна інституція перетворює деяку соціальну дію на впорядковану, тривалу в часі, зорієнтовану на раціональні цілі [5].

Снадною ланкою між суспільством і державою виступають громадські об'єднання, вони є формою інституціоналізації розмаїтих суспільних інтересів та їх захисту на рівні публічно-правових відносин. З цієї точки зору ступінь поширення ("щільності") громадських об'єднань та рівень участі в них громадян може розглядатись як один з основних показників розвиненості громадянського суспільства [4].

Процес становлення громадянського суспільства дослідники умовно поділяють на декілька основних етапів. Першим є об'єднання суспільства навколо ідей та цінностей, та визнання їх основними у визначенні векторів поведінки, у процесі прийняття тих чи інших рішень.

Наступний етап - інституціоналізація громадянського суспільства. На цьому етапі відбувається створення організацій, осередків, різноманітних рухів, які, власне, здійснюють цілеспрямовану діяльність, зорієнтовану на закріплення у суспільстві ідей та цінностей, визнаних основними на першому етапі. Необхідною умовою другого етапу є проведення діалогу між інститутами громадянського суспільства, налагодження між ними зв'язків як у рамках безпосередньо конкретної держави, так і на міжнародному рівні.

На цьому етапі також відбувається діалог з державою. Остання перед фактом становлення громадських інституцій має визнати наявність у суспільстві потенціалу самоорганізації та окреслити правове поле діяльності таких організацій, адже існування прописаних правових норм надає можливість для більш глибокої і повноцінної взаємодії між громадянським і державним секторами. Коли вказаний процес відбувся, інституційно організовані, поєднані функціональними та комунікативними зв'язками елементи громадянського суспільства готові до вступу у третю фазу. На цьому етапі, в рамках визначеного правового поля, відбувається активна взаємодія громадянського суспільства з державою [3].

Отже, громадська думка в своїй інституціональній формі здатна активно впливати на процес модернізації політичної системи та суспільства в цілому й сприяти поверненню України до мирного життя.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Васильченко О. Громадська думка і суспільні настрої: відмінності та спільні риси. Режим доступу: [http://www.sociology.chnu.edu.ua/res/sociology/Chasopys/Vup1\(5\)/28.pdf](http://www.sociology.chnu.edu.ua/res/sociology/Chasopys/Vup1(5)/28.pdf)
2. Горбань, О.В. Поняття громадянського суспільства в контексті сучасного цивілізаційного розвитку. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 7: Релігієзнавство. Культурологія. Філософія* : [зб. наук. праць]. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 41 (54). С. 64-74. Режим доступу: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/27721/Horban.pdf>
3. Гостева О.М. Роль громадських організацій в процесі розбудови громадянського суспільства в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2017. № 10. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2017_10_9
4. Лойко, Л. Типологічне позиціонування національних організацій в інституціональній структурі громадянського суспільства. Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/8882/5-loyko.pdf>
5. Нельга О.В. Соціологія громадської думки: Навчальний посібник. Харків: Вид-во Шейніної О.В., 2008. 186 с.
6. Слободянюк А.В., Сіденко Ю.В. Громадська думка як соціальний інструмент політичного режиму. Режим доступу: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/17749/2334.pdf>